

MM

MILIEUMAGAZINE

NR 10

Opleidingen

Leren voor D.O.
Studenten gezocht
Biobased geschoold
Afgestudeerd, en nu..
Ready for RUD's?
HBO's in 'groen'

AISHE

De AISHE-methode (*Auditing Instrument for Sustainability for Higher Education*) stamt uit 2001. De (self)assessment-systematiek berust op gangbare methodieken voor kwaliteitsmanagement en is getoetst in negen landen. In Nederland geldt AISHE als standaard voor hogescholen en universiteiten. Een MBO-variant is in aantocht. Wereldwijd bestaan nauwelijks concurrerende *benchmark*-instrumenten. Het gewilde Keurmerk (van 1 tot 4 sterren) voor Duurzaam Hoger Onderwijs wordt toegekend op basis van onafhankelijke AISHE-audits. Eerst deed de Stichting Duurzaam Hoger Onderwijs (DHO) dat. Nu DHO ter ziele is, gebeurt het door adviesbureau Hobeon in Den Haag.

Certificering: <http://tinyurl.com/aishe-audit>

Handboek: <http://tinyurl.com/aishe-manual>

ren: dáárop worden wij uiteindelijk beoordeeld. Duurzaamheid is al gauw 'iets erbij'. Bestuurders mobiliseren lukt het beste via iets waarmee de school zich kan profileren." Dat laatste wordt bevestigd door programmamanager MVO Hans van Mourik van ROC West-Brabant: "Het MVO-aspect spreekt de schooltop bijvoorbeeld meer aan dan zoiets als duurzame ontwikkeling."

Knip

En het HBO? Ook daar hebben aparte afdelingen en vestigingen van onder meer Fontys, HAN en Hogeschool Rotterdam grote stappen gezet, zegt Niko Roorda, onderwijsconsultant en bedenker van de baanbrekende AISHE-systematiek (zie kader) voor duurzaamheidsbeoordeling van HBO-instellingen. "Toch is het bestuurlijk draagvlak nog te klein voor verregaande institutionalisering. Het komt weinig voor dat je zagezegd geen moeite meer hoeft te doen om het erin te krijgen, maar om het eruit te halen."

Illustratief voor de huidige versnipperde overgangsfase is de opheffing van de Stichting Duurzaam Hoger Onderwijs (DHO), deels doordat subsidies werden stopgezet, maar ook omdat de professionalisering als *consultancy* niet doorzette. Het nieuwe samenwerkingsverband DUPLHO (Duurzaamheidsplatform Hoger Onderwijs) van zeventien Hogescholen sleutelt nog aan concrete plannen.

Het HBO stoeit al tientallen jaren met uiteenlopende ingrediënten van duurzaamheid, maar enthousiaste geesten ontmoetten aanvankelijk stevige weerstand: nóg zo'n vage, moeilijk inpasbare, onderwijsvernieuwing, is dat alle gedoe wel waard? De knip, denkt Niko Roorda, lag rond 2007, toen topondernemers het kabinet een duurzaamheidsbrief stuurden. "De vraag bij schoolbestuurders is inmiddels niet meer óf het onderwerp thuis hoort in het HBO, maar hóe precies. De drijvende krachten - afgezien van spaarzame overheidsprirrels - blijven echter docenten en, soms, studenten. Onze lectoren staan binnenshuis nog aan de zijlijn inzake duurzaamheidsonderwijs."

"Verder ligt het thema gemakkelijker bij harde 'technische' vakgebieden en economie, waar milieuregels en *stakeholder management* een toenemende rol spelen, dan bij sociale en zorgopleidingen voor instellingen", zegt Roorda. "Hoe dan ook, vraag op de arbeidsmarkt is

er langzamerhand genoeg, evenals (milieu)technische kennis. Nu nog een professioneel HBO/MBO-steunpunt, dat alle relevante expertise in huis heeft, van juridische en technische mogelijkheden tot lesmethodieken. Maar geen *top-down* beleidsmakerij! Scholen moeten overal van meet af aan bij betrokken zijn!"

Projectplaatsen

Aanpakken bij wat al gebeurt, *bottom-up*, omzichtige stapjes; ook voor Jan Oosting, projectleider duurzaamheid bij Hogeschool Arnhem Nijmegen zijn het sleutelbegrippen. HAN heeft 'duurzaam handelen' sinds 2008 in het Instellingsplan staan, ze bezit een meerjarenplan duurzaamheid en heeft daarvoor in 2009 een investeringsbudget van 10 miljoen gereserveerd. De *bottleneck* is vooral gedrag. Oosting: "Alereerst hebben wij daarom op alle instituten door de directies workshops bijeen laten roepen om te inventariseren wat mensen zelf al deden en waaraan ze behoefte hadden. Vervolgens hebben we een algemene werkconferentie georganiseerd. Handen schudden - feest der herkenning... Dat maakte nóg meer los. Toen het bestuur het enthousiasme zag, kwamen die tien miljoen voor goedgekeurde projecten - mits instituten zelf ook investeren en externe budgetten aanboren, bijvoorbeeld bij het bedrijfsleven." Voor wat betreft de verduurzaming van de eigen bedrijfsvoering vindt het bestuur, aldus Oosting, dat "nieuw te installeren 'spullenboel' wél een redelijke terugverdientijd moet hebben, reden waarom wij bijvoorbeeld schoolbreed nog geen PV-panelen en LED's hebben aangeschaft."

Daarnaast blijven financiële overheidsprirrels een *must*, menen betrokkenen als Oosting en Roorda. Oosting: "Onbegrijpelijk dat de overheid dat niet doet!" Ook het bedrijfsleven mag trouwens best wat toeschietelijker worden. Financieel, maar ook op andere manieren. Gastcolleges? "Nee, die passen zelden goed in het curriculum", vindt Martin de Wolf, duurzaamheidscoördinator bij de Fontys lerarenopleiding in Tilburg. "Veel nuttiger is: projectplaatsen aanbieden. En casusmateriaal en onderzoeksvragen neerleggen bij scholen, waarmee studenten direct iets kunnen betekenen voor de beroepspraktijk."

Meer informatie: www.dho.nl